

Utjecaj računovodstvenih politika na pokazatelje financijske analize na primjeru mesne industrije Braća Pivac d. o. o.

Erceg, Mira

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:328074>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Specijalistički diplomski stručni studij
Financijski menadžment

MIRA ERCEG

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA
POKAZATELJE FINANCIJSKE ANALIZE NA PRIMJERU
MESNE INDUSTRIJE BRAĆA PIVAC D.O.O.

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI RAD

Zaprešić, 2021. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Specijalistički diplomski stručni studij
Financijski menadžment

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI RAD

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA
POKAZATELJE FINANCIJSKE ANALIZE NA PRIMJERU
MESNE INDUSTRIJE BRAĆA PIVAC D.O.O.

Mentor:

dr. sc. Josip Kereta, prof. v. š.

Studentica:

Mira Erceg

Naziv kolegija:

Budžetiranje kapitala

JMBAG studenta:

0055232808

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD.....	3
2. VAŽNOST RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA PRI IZRADI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA	5
2.1 FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I NJIHOV SADRŽAJ	5
2.1.1 ZAKONSKA REGULATIVA VEZANA UZ FINANCIJSKA IZVJEŠĆA	5
2.1.2 DEFINIRANJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	12
2.2 OPSEG RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	14
2.2.1 ZAKONSKA REGULATIVA	15
2.2.2 RAČUNOVODSTVENI STANDARDI I NAČELA	16
2.2.3 VEZA RAČUNOVODSTVENIH I POSLOVNIH POLITIKA	18
2.2.4 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I PROCJENE	19
2.2.5 PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA	21
3. PODRUČJA PRIMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA PRIMJERU MESNE INDUSTRIJE BRAĆA PIVAC D.O.O.	23
3.1 OPĆENITO O POSLOVNOM SUBJEKTU.....	23
3.2 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ DUGOTRAJNU IMOVINU .	24
3.2.1 DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA	24
3.2.2 DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA	26
3.2.3 DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	33
3.2.4 DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	35
3.3 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ KRATKOTRAJNU IMOVINU	

3.3.1	POTRAŽIVANJA.....	37
3.3.2	ZALIHE	38
3.4	RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ PRIHODE I RASHODE	41
3.4.1	UTJECAJ REZERVIRANJA NA PODATKE FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA... ..	42
4.	ZAKLJUČAK	44
	IZJAVA	46
	POPIS LITERATURE.....	47
	KNJIGE I ČLANCI.....	47
	INTERNETSKI IZVORI.....	47
	ZAKONI I PRAVILNICI.....	48
	POPIS SLIKA.....	49
	POPIS TABLICA.....	49

SAŽETAK

Poslovni subjekti svake godine izdaju javno dostupna financijska izvješća kako bi se dobio uvid u uspješnost poslovanja. Takva izvješća važna su kako za rukovodstvo samog poslovnog subjekta tako i za vlasnike i potencijalne investitore. Odluka o odabiru i provođenju odgovarajućih računovodstvenih politika uvelike će utjecati na objektivnost i realnost prikazanog rezultata. U okviru ovog rada cilj je dati pregled važnosti izbora računovodstvenih politika, analizirati njihov utjecaj na financijske pokazatelje, dati osvrt na zakonodavni okvir pri njihovu odabiru i u konačnici aplicirati izloženo na prikaz računovodstvenih politike mesne industrije Braća Pivac d.o.o.

Ključne riječi: financijska izvješća, računovodstvene politike, uspješnost poslovanja, utjecaj računovodstvenih politika

Title in English: ACCOUNTING POLICIES IMPACT ON FINANCIAL ANALYSIS INDICATORS BASED ON THE EXAMPLE OF BRAĆA PIVAC D.O.O. MEAT PROCESSING INDUSTRY

ABSTRACT

Companies issue publicly available financial reports on a yearly basis to provide an insight into their success inside a certain period. These types of reports are of the equal importance to the company management, owners as well as potential investors. Decision on choosing and applying certain accounting policies will have a significant impact on the shown financial result. The goal of this work is to give an overview of the importance of choosing proper accounting policies, analyze their impact on financial results, give a short review of the currently valid legislative in choosing the accounting policies and finally apply the presented on the accounting policies of meat industry Braća Pivac d.o.o.

Key words: financial reports, accounting policies, business success, influence of accounting policies

1. UVOD

Problematika i predmet rada

Današnja dinamika poslovanja i uvjeti tržišta postavljaju vrlo visoke zahtjeve na upravljačku strukturu pojedinog poslovnog subjekta. Ti zahtjevi u najširem smislu uključuju kreativnost u procesu upravljanja koja podrazumijeva analizu dostupnih informacija o uspješnosti dosadašnjeg poslovanja u svrhu kreiranja kvalitetnih planova za budućnost. Informacije o uspješnosti dosadašnjeg poslovanja sadržane su u financijskim izvješćima. Po definiciji, financijsko izvješće predstavlja konačni proizvod potpunog računovodstvenog procesa koji je temeljen na odabranim računovodstvenim politikama. Financijska izvješća pružaju informacije o financijskom stanju poslovnog subjekta, o uspješnosti poslovanja u razdoblju pokrivenom izvješćem, o prihodima i rashodima kao i o brojnim drugim faktorima koji mogu biti pokazatelj uspješnosti poslovanja pojedinog subjekta i mogu se koristiti kao osnova za upravljanje poslovnim subjektom kao i podloga za donošenje drugih ekonomski relevantnih odluka. Upotreba rezultata prikazanih kroz financijska izvješća temelji se na pretpostavci kako su isti sastavljeni pouzdano uz prikazivanje istinitog stanja pojedinog poslovnog subjekta. Ukoliko u postupku kreiranja financijskog izvješća dođe do nepoštivanja računovodstvenih standarda, kao rezultat moguća je pojava lažnog prikaza veće ili manje uspješnosti poslovanja određenog subjekta u promatranom vremenskom periodu (najčešće unutar poslovne godine). Veoma bitan utjecajni faktor na pokazatelje uspješnosti poslovanja ima izbor računovodstvenih politika. Iako je izbor računovodstvene politike stvar rukovodstva pojedinog poslovnog subjekta, od iznimne je važnosti da se odabrane politike konzistentno slijede kroz obračunska razdoblja. Svaka promjena unutar odabira računovodstvenih politika mora biti navedena u bilješkama uz financijska izvješća, uz provedena usklađenja kako rezultati novog obračunskog razdoblja ne bi bili rezultat te promjene.

Cilj rada

Cilj ovog rada jest dobiti jasan uvid u utjecaj računovodstvenih politika na rezultate poslovanja pojedinog poslovnog subjekta. U okviru rada dat će se pregled strukture samog financijskog izvješća koje se koristi kao podloga za donošenje poslovnih odluka i općenito daje sliku o uspješnosti poslovanja. Pregled strukture zamišljen je kao uvod koji bi omogućio pojašnjenje utjecaja odabira računovodstvenih politika na pojedine stavke financijskih izvješća.

Računovodstvene politike bit će razmatrane kroz svoja područja primjene na primjeru konkretnog poslovnog subjekta.

Temeljni odgovor koji ovaj rad mora dati jest jasna definicija i prikaz utjecajnosti računovodstvenih politika. Kao primjer bit će korišteno financijsko izvješće mesne industrije „Braća Pivac d.o.o.“.

Metodologija

Nakon analize teorijskog i zakonodavnog aspekta izbora računovodstvenih politika prikazat će se područja primjene računovodstvenih politika na primjeru financijskog izvješća tvrtke „Braća Pivac d.o.o.“.

Kao podloga koristit će se gotova financijska izvješća koja su prošla postupak revizije za poslovnu godinu 2019.

Korištena su izvješća prihvaćena i objavljena stoga je moguće konstatirati kako su ona izrađena sukladno Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja koji su preuzeti i usklađeni sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

S obzirom da se u okviru rada ne raspolaže svim podacima koji su korišteni u svrhu izrade financijskog izvješća, utjecaj računovodstvenih politika bit će ilustriran kroz različite moguće scenarije u okviru zakonske regulative.

2. VAŽNOST RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA PRI IZRADI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

2.1 FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I NJIHOV SADRŽAJ

Kako je navedeno u uvodnom poglavlju ovog rada, financijsko izvješće predstavlja dokument na kojem se temelje odluke vezane uz poslovanje društva kao i sve druge ekonomski relevantne strategije za budući razvoj.

U okviru ovog poglavlja razmatrat će se pojam računovodstvenih politika i procjena, kako kroz same definicije pojma, tako i kroz zakonodavni okvir i njihov utjecaj na rezultate poslovanja. Kako bi se njihov utjecaj mogao analizirati na konkretnom primjeru kroz različita područja primjene, potrebno je primarno dati pregled forme i sadržaja financijskog izvješća. U okviru ovog rada pojam financijskog izvješća primarno se odnosi na javno dostupna godišnja financijska izvješća.

2.1.1 ZAKONSKA REGULATIVA VEZANA UZ FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

Struktura i sadržaj godišnjih financijskih izvješća propisana je odgovarajućim Pravilnikom¹ i odnosi se na sve koji su iste dužni sastavljati. Sadržaj godišnjeg financijskog izvješća čine sljedeći dokumenti:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Račun dobiti i gubitka
- Bilješke uz financijske izvještaje
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

U stručnoj literaturi moguće je naći više različitih definicija **bilance**. Općenito, bilanca predstavlja financijski položaj poslovnog subjekta u određenom trenutku tj. imovinu i njene izvore. Kao što je ranije naglašeno, u ovom se radu analiziraju godišnja izvješća pa je moguće reći kako se i bilanca sastavlja za period od godine dana. Naravno, moguće je formiranje bilance

¹ Ministarstvo financija: Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, NN 95/2016

i za kraći vremenski period za posebna izvješća. Bilanca prikazuje kako se imovina pojedinog poslovnog subjekta financira preko obveza i glavnice. Sastoji se od dva osnovna dijela; aktive i pasive na temelju kojih se zaključuje o financijskom položaju promatranog poslovnog subjekta. Za proučavanje bilance potrebno je poznavati:

- Osnovne bilančne kategorije.
- Problematiku njihovog priznavanja,
- Problematiku mjerenja.

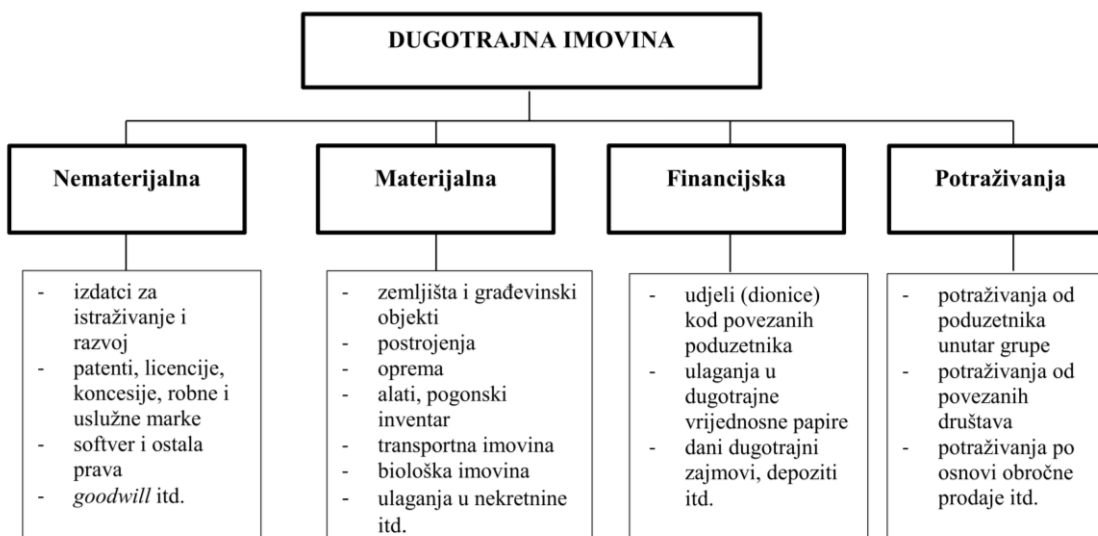
Slika 1. Osnovne pozicije bilance

AKTIVA	PASIVA
A. POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A. KAPITAL I REZERVE
B. DUGOTRAJNA IMOVINA	<i>I. Temeljni (upisani) kapital</i>
<i>I. Nematerijalna imovina</i>	<i>II. Kapitalne rezerve</i>
<i>II. Materijalna imovina</i>	<i>III. Rezerve iz dobiti (zakonske i dr.)</i>
<i>III. Dugotrajna financijska imovina</i>	<i>IV. Revalorizacijske rezerve</i>
<i>IV. Potraživanja</i>	<i>V. Rezerve fer vrijednosti</i>
<i>V. Odgođena porezna imovina</i>	<i>VI. Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>
C. KRATKOTRAJNA IMOVINA	<i>VII. Dobit ili gubitak poslovne godine</i>
<i>I. Zalihe</i>	<i>VIII. Manjinski (nekontrolirajući) interes</i>
<i>II. Potraživanja</i>	B. DUGOROČNA REZERVIRANJA
<i>III. Kratkotrajna financijska imovina</i>	C. DUGOROČNE OBVEZE
<i>IV. Novac u banci i blagajni</i>	D. KRATKOROČNE OBVEZE
D. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNANI PRIHODI	E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA

Izvor: D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, Sveučilište u Splitu

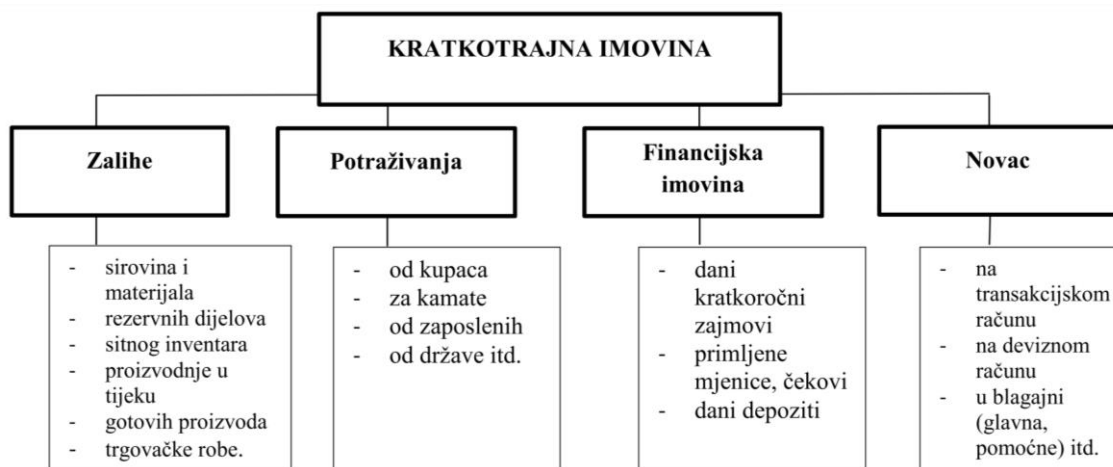
Bilanca predstavlja temelj za analizu financijskog položaja poslovnog subjekta, omogućuje utvrđivanje slabosti i nedostataka poslovanja i daje elemente za predikciju poslovanja u budućnosti. Unutar bilance možemo identificirati 3 osnovna elementa: Imovinu, obveze i kapital. *Imovina* se odnosi na ekonomske resurse od kojih određeni poslovni subjekt može ostvariti korist. U financijskom se izvještaju pojavljuje u odnosu na funkciju koju obavlja ili ima u poslovnom procesu. Imovinu stoga dijelimo na kratkoročnu i dugoročnu. Postoji i određeni dio imovine koje nije moguće kategorizirati u dvije velike navedene skupine kao što je npr. nedospjela naplata prihoda.

Slika 2. Dugotrajna imovina

Izvor: D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, Sveučilište u Splitu

Slika 3. Kratkotrajna imovina

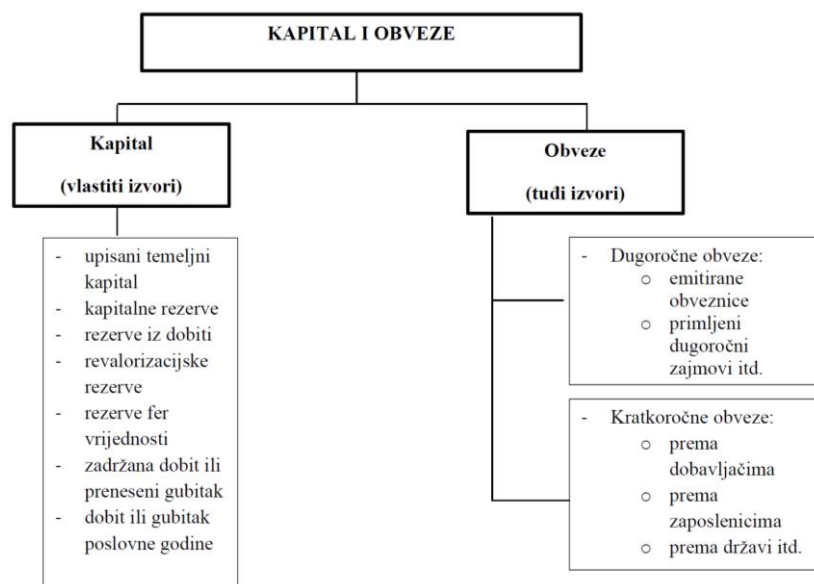

Izvor: D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, Sveučilište u Splitu

Obveze nastaju kao posljedica činjenice da sva imovina kojom neki poslovni subjekt ili tvrtka raspolažu ima svoje podrijetlo čiji je izvor ulaganje od strane neke druge pravne ili fizičke osobe. Ovisno o podrijetlu imovine koja je uložena u tvrtku, može se podijeliti na vlastite izvore (kapital) ili tuđe izvore (obveze). Naknada za korištenje imovine iz vlastitih izvora ovisna je o ostvarenom rezultatu poslovanja – isplata dividende, dok je u slučaju imovine iz tuđih izvora

nužno plaćanje kamate neovisno o uspješnosti. Ako obveze podijelimo prema roku dospijea, podjela se vrši na kratkoročne obveze – čije je podmirenje potrebno obaviti u roku koji nije dulji od godine dana i dugoročne obveze – koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od godine dana.

Slika 4. Kapital i obveze

Izvor: D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, Sveučilište u Splitu

„*Kapital* predstavlja vlastiti izvor imovine i formira se investiranjem od strane vlasnika u trenutku osnivanja poslovnog subjekta. Naravno, u svakom trenutku vlasnik ima mogućnost dokapitalizacije. Osim izravnim ulaganjem kapital se može povećati i zadržavanjem dobiti koja je generirana kao rezultat uspješnog poslovanja.“² Kapital se s druge strane može smanjiti kroz gubitke u poslovanju i raspodjelu vlasnicima

Račun dobiti i gubitka daje uvid u profitabilnost poslovanja kao jednu od glavnih mjera uspješnosti poslovanja. Pitanje koje se postavlja jest je li poslovanje profitabilno, i ako jest u kojoj mjeri. Račun dobiti i gubitka daje odgovor na to pitanje kroz 3 osnovna elementa:

- 1.) Prihodi
- 2.) Rashodi
- 3.) Razlika prihoda i rashoda

² D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, sveučilište u Splitu

Prihod možemo definirati kao povećanje ekonomske koristi tijekom pojedinog obračunskog razdoblja u obliku priljeva novca, povećanja imovine ili smanjenja obveza što u konačnici za posljedicu ima povećanje kapitala (ne onog uplaćenog od strane investitora).

Tablica 1. Struktura prihoda definirana Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja

POSLOVNI PRIHODI	
1.	Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe
2.	Prihodi od prodaje s društvima povezanim sudjelujućim interesom
3.	Prihodi od prodaje s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
4.	Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe
5.	Ostali poslovni prihodi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
6.	Ostali poslovni prihodi s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
FINANCIJSKI PRIHODI	
1.	Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe
2.	Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom
3.	Kamate iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe
4.	Kamate iz odnosa s društvima povezanim sudjelujućim interesom
5.	Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe
6.	Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s društvima povezanim sudjelujućim interesom
7.	Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama
8.	Nerealizirani dobitci (prihodi) od financijske imovine
9.	Ostali financijski prihodi
UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	
UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	

Izvor: D. Perkušić (2016.): Osnove računovodstva – skripta, Sveučilište u Splitu

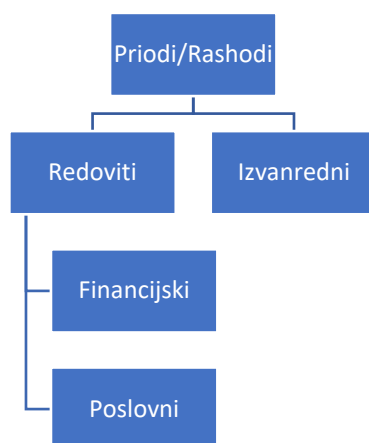
„Treba naglasiti kako prihodi i rashodi nisu istovjetni novčanim primicima i izdacima. Ključna razlika leži u činjenici da se prihodi i rashodi evidentiraju u trenutku njihova nastanka, a ne u trenutku kada je novac stvarno zaprimljen ili isplaćen. Osim toga, rashode je potrebno povezati s prihodima zbog kojih su nastali te se oni priznaju čak i kada su mogući, dok se prihodi priznaju samo ako su sigurni“ (Bartulović, 2013).³

„I prihodi i rashodi mogu se klasificirati u dvije kategorije: redovni i izvanredni (Slika 6). Redovni prihodi nastaju prodajom proizvoda, trgovačke robe ili usluga, što najčešće karakterizira i poslovne prihode. Osim poslovnih, u kategoriju redovnih prihoda pripadaju još i financijski, koji se temelje na plasiranju viška slobodno raspoloživog novca. Izvanredni prihodi, kako im samo ime kaže, ne pojavljuju se redovito te se uglavnom odnose na prodaju dugotrajne imovine, sirovina, inventurnih viškova itd. Kao prihodi, i rashodi se dijele na redovite, što uključuje financijske i poslovne rashode, te izvanredne. Financijski rashodi općenito su rezultat trošenja tuđeg novca čiji je iznos odraz politike poslovanja određenog

³ Bartulović m. (2013.): Regulatorni okvir financijskog izvještavanja, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split

poslovnog subjekta. Poslovni su rashodi rezultat obavljanja glavne djelatnosti poslovnog subjekta, a njihova struktura ovisi o djelatnosti kojom se poslovni subjekt bavi i metodi obračuna troškova. Izvanredni se rashodi teško predviđaju i vezani su uz razne vidove otuđenja imovine, štete, korekcija prethodnih rashoda itd.“⁴

Slika 5. Struktura prihoda i rashoda

Izvor: izradio autor prema prikazu iz Žager K., Žager L. (1999.): *Analiza financijskih izvještaja*, MASMEDIA, Zagreb, str. 47-48

Bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju dio popratnih iskaza koji se generira uz temeljne izvještaje. Te bilješke pružaju informaciju o strukturi, karakteristikama i vrijednosti pojedinih pozicija. U bilješkama se mogu pronaći informacije o:

- Metodi procjene pozicija bilance
- Eventualnim devijacijama od postavljenih metoda
- Obvezama s rokom dospijeca duljim od pet godina
- Prosječnom broju zaposlenih
- Broju i nominalnoj vrijednosti izdanih dionica po vrstama

Same bilješke nemaju zakonski propisan oblik što znači da je njihova forma i sadržaj ovisna o poduzetniku. Jedini zahtjev koji postoji je da bilješke moraju sadržavati informacije koje nisu izravno vidljive iz temeljnih izvješća a nužne su za procjenu poslovanja.

Izvještaj o novčanim tokovima prikazuje priljev i odljev novca ili novčanih ekvivalenata u razdoblju prikazanom obračunom. „Informacije u ovom izvještaju pružaju osnovicu za

⁴ Žager K., Žager L. (1999.): *Analiza financijskih izvještaja*, MASMEDIA, Zagreb

procjenu sposobnosti poduzetnika da stvara novac i novčane ekvivalente te koristi novčane tokove.“⁵ Izvještaj o novčanim tokovima ne ovisi o promjenama računovodstvenih politika. Također kod pojma novčanih tokova potrebno je razlikovati prihode i priljev i nastanak obveze i odljev novca. Prihod nastaje ispostavom računa klijentu dok priljev nastaje u trenutku podmirenja računa. Analogna situacija je za obveze i odljev novca. Izvještaj o novčanim tokovima može se sastaviti po direktnoj i po indirektnoj metodi. Direktna se metoda odnosi na objavljivanje glavnih kategorija bruto novčanih primitaka i izdataka te na konačni rezultat u neto iznosu. Zbog toga je vrlo važno prikazati sve novčane primitke i izdatke za sve vrste aktivnosti te rezultat promjene novca u neto iznosu. Informacije generirane direktnom metodom važne su za procjenu budućih novčanih tokova.

Slika 6. Struktura novčanih tokova

Izvor: Menadžersko računovodstvo (2015.); interna skripta, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

Informacije o glavnim kategorijama mogu se dobiti iz: računovodstvenih evidencija subjekta ili usklađivanjem (prihoda od prodaje, troškova prodaje, promjene tijekom razdoblja za zalihe i potraživanja i obveze iz poslovanja, ostale nenovčane stavke, druge stavke čiji su novčani efekti investicijski ili financijski novčani tokovi.

⁵ Hrvatski standard financijskog izvještavanja: 1. Financijski izvještaji, 2015.

„Prema indirektnoj metodi se poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto priljevi ili odljevi novca nego se ostvareni financijski rezultat usklađuje za učinke transakcije nenovčane prirode.“⁶

Izveštaj o promjenama kapitala prikazuje promjene na kapitalu koje su se dogodile u periodu između dva obračunska razdoblja. Izveštaj sadrži sljedeće pozicije:

- Dobit ili gubitak razdoblja
- Sve stavke prihoda ili rashoda, dobiti ili gubitaka koje direktno treba prikazati u kapital
- Efekt promjena računovodstvenih politika
- Dodatne investicije vlasnika i visina izglasanih dividendi
- Iznos zadržane dobiti ili gubitaka na početku i na kraju razdoblja uz kretanje promjena
- Promjene svih drugih pozicija kapitala

2.1.2 DEFINIRANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji po definiciji predstavljaju „finalni proizvod računovodstva kojima poduzeće daje informacije o rezultatima poduzetih poslovnih transakcija unutarnjim i vanjskim korisnicima.“ Kako je već u nekoliko navrata spomenuto, sastavljaju se za vremenski period od godine dana tj. za jednu poslovnu godinu. S praktične strane predstavljaju podlogu rukovodstvu određenog poslovnog subjekta u analizi financijskog položaja i efikasnosti poslovanja.

Zakonom o računovodstvu regulirano je:

- Računovodstvo poduzetnika
- Razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika
- Knjigovodstvene isprave i poslovne knjige
- Popis imovine i obveza
- Primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za njihovo donošenje
- Godišnji financijski izvještaji i njihova konsolidacija
- Izveštaj o plaćanjima javnom sektoru
- Revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvještaja
- Sadržaj godišnjeg izvještaja
- Javna objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvještaja

⁶ Bartulović m. (2013.): Regulatorni okvir financijskog izvještavanja, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split

- Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora

Kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja koriste se Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) koji su nastali u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Radi se o računovodstvenim načelima i pravilima koje primjenjuje računovodstvena struka.

Njihova je svrha:

- Propisivanje osnove za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja
- Pomoći revizorima u formiranju mišljenja jesu li navedeni izvještaji u skladu s HSFI-om ili ne
- Pomoći interesnim skupinama pri tumačenju podataka i informacija koje se nalaze u financijskim izvještajima.

Cilj HSFI-ja jest:

- pružanje informacija o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika,
- razvoj računovodstvenih standarda koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedne informacije u financijskim izvještajima⁷

S druge strane, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) odnose se na jedan skup vrlo kvalitetnih globalnih računovodstvenih standarda koji traže transparentne i usporedive informacije u opće namjenskim financijskim izvještajima⁸.

„Poduzetnik ima dužnost sastavljanja i prezentiranja godišnjih financijskih izvještaja primjenom HSFI-ja ili MSFI-ja, a sve u skladu s odredbama ZOR-a. Preciznije rečeno, poduzetnici koji ne pripadaju skupini velikih poduzetnika dužni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje po kriterijima HSFI-ja, što uključuje bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje. Za razliku od njih, veliki poduzetnici dužni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom MSFI-ja“⁹

⁷ Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008

⁸ Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2006

⁹ Menadžersko računovodstvo (2015.); interna skripta, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

Može se zaključiti da je sastavljanje i predaja financijskih izvještaja važna iz dva razloga:

- statističke i druge potrebe,
- javna objava.

Izvještaji se moraju predati u FINU najkasnije do kraja drugog tromjesečja sljedeće godine. Primjerice, godišnji financijski izvještaj za 2019. godinu poslovni subjekt treba predati najkasnije do 30. lipnja 2020. godine (iznimka u godini 2019./2020. zbog nastupa pandemije). Svi se potrebni obrasci za sastavljanje financijskih izvještaja nalaze na web stranicama FINE.¹⁰

Na financijska izvješća utječe izbor računovodstvenih politika čiji je odabir određen poslovnom politikom poslovnog subjekta odnosno društva. Zbog velike važnosti izbora računovodstvenih politika potrebno je dati pregled njihove definicije, utjecaja na poslovnu uspješnost i financijski položaj društva kao i osvrt na odgovornost oko njihova donošenja i način objavljivanja. Također, važno je napomenuti kako današnja regulativa u području računovodstva dopušta tzv. „kreativno računovodstvo“ što može biti i zlouporabljeno a temelji se na fleksibilnosti u primjeni računovodstvenih postupaka.

2.2 OPSEG RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Definiciju pojma računovodstvene politike možemo najlakše izvesti razdvojimo li sam pojam. Stoga, računovodstvo predstavlja sastavni dio ukupnog sustava informacija unutar određenog društva koji osigurava potrebne kvantitativne informacije vezane uz poslovanje koje se zatim koriste kao podloga za potrebe planiranja i odlučivanja. Dok s druge strane politiku, uz pojam vezan uz državničke i slične poslove, možemo definirati kao propisane metode i postupke za provođenje određene aktivnosti. Iskoristimo li obje definicije, jasno je da kod usvajanja računovodstvenih politika moramo voditi računa o određenim kriterijima kako bi odabrane politike osigurale adekvatno provođenje aktivnosti. Pod pojmom aktivnosti ovdje prvenstveno smatramo generiranje financijskih izvješća. Kao osnovne kriterije računovodstvenih politika moguće je izdvojiti:

- opreznost
- sadržaj je uvijek važniji od oblika (forme)

¹⁰ Fijolić, M. (2013): Predaja godišnjih financijskih izvještaja.

- značajnost (materijalnost).

Kriterij opreznosti općenito zahtjeva da se u uvjetima neizvjesnosti poslovanja, koji mogu biti rezultat različitih utjecaja, dobiti ne precjenjuju a gubici ne podcjenjuju. S obzirom da procjena predstavlja osnovno pitanje samih računovodstvenih politika važno je prilikom procjene bilančnih pozicija voditi računa o tome da računovodstvene politike imaju svoje okvire i da prezentiranje ne izlazi iz okvira fer i istinitih prikaza poslovanja društva. Zloupotrebom kriterija opreznosti gubi se na relevantnosti i vjerodostojnosti financijskih izvještaja što se unutar financijskih izvještaja najčešće očituje u pojavnosti tihih pričuva i skrivenih gubitaka.

Uz tri navedena kriterija računovodstvenih politika potrebno je i osigurati određena svojstva informacija koje se pojavljuju kao sastavni dio financijskih izvješća. Potrebno je osigurati da prikazane informacije budu relevantne i pouzdane. Pod pojmom relevantnosti podrazumijeva se činjenica da su informacije koje su dane kao sastavni dio financijskog izvješća važne (relevantne) za donošenje poslovnih odluka. Pouzdanost s druge strane podrazumijeva da dane informacije vjerno predočuju poslovanje društva, odražavaju ekonomsku bit poslovnih događaja i transakcija te su cjelovite, neutralne i nepristrane.

2.2.1 ZAKONSKA REGULATIVA

Jasno je kako postupak financijskog izvještavanja i izbora računovodstvenih politika predstavlja vrlo kompleksno područje, kako sa stanovišta ekonomije tako i sa stanovišta prava odnosno važeće zakonske regulative. Jasno je također da će i opseg zakona i podzakonskih akata koji će biti relevantni varirati i ovisno o vrsti djelatnosti promatranog društva i samim time utjecati na opseg, sadržaj i u konačnosti kvalitetu samih financijskih izvješća. Naravno, moguće je dati pregled zakonske regulative koja se odnosi na sva trgovačka društva što je ujedno i cilj ovog kratkog osvrtu. Osnovni zakon koji uređuje računovodstveno postupanje jest Zakon o računovodstvu (donesen u NN br. 78/15 sa zadnjom izmjenom u NN br. 47/20). Unutar samih financijskih izvještaja analizira se ukupno poslovanje trgovačkog društva i donose se konačni rezultati za određeni vremenski period. Stoga je moguće navesti još određen broj relevantnih zakona neovisno o tipu trgovačkog društva:

- Zakon o trgovačkim društvima (NN br. 111/93. – 40/19.)
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN br. 73/13. – 121/19.)
- Zakon o porezu na dohodak (NN br. 177/04. – 32/20.)

- Zakon o porezu na dobit (NN br. 177/04. – 32/20.).

2.2.2 RAČUNOVODSTVENI STANDARDI I NAČELA

Računovodstveni standardi predstavljaju razradu računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvata, računovodstvenog postupanja i prezentiranja podataka i informacija. Računovodstvena načela s druge pak strane predstavljaju polaznu točku za utvrđivanje računovodstvenih standarda. U okviru računovodstvenih standarda možemo razlikovati standarde na globalnoj i državnoj razini. Na globalnoj razini koriste se Međunarodni standardni financijskog izvještavanja (MSFI) dok se na državnoj razini u slučaju u Republike Hrvatske koriste Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI). Što se tiče obveze usvajanja određenih standarda, ona je uređena Člankom 17. Zakona o računovodstvu kojim je definirano kako se veliki subjekti i subjekti od javnog interesa obvezuju na primjenu MSFI-a dok ostala trgovačka društva mogu primjenjivati HSFI-a. Izuzetak iz mogućnosti primjene HSFI-a jest ukoliko se manja tvrtka nalazi u vlasništvu ili suvlasništvu nekog većeg subjekta koji je obveznik primjene MSFI-a, tada i ta manja tvrtka mora primjenjivati MSFI u svom izvještavanju. Dodatna prednost korištenja MSFI-a jest harmonizacija standarda financijskog izvješćivanja što omogućuje usporedivost financijskih izvješća društava iz istog područja poslovanja sa sjedištima u različitim državama. Uz samu usporedivost podataka takav oblik izvještaja predstavlja vrlo važan dokument i za potencijalne investitore koji imaju uvid u poslovanje društva prezentiran na način na koji su navikli u svojim matičnim zemljama i tvrtkama.

Opća načela u vezi s mjerenjem i priznavanjem pozicija financijskih izvješća su opća pravila i postupci koje je prihvatila računovodstvena struka, a koriste se pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvješća opće namjene. Prema Okviru za primjenu Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja koji je sastavni dio Odluke o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (NN br. 86/15.) u opća načela ubrajaju se:

- Neograničenost vremena poslovanja – financijska izvješća temelje se na pretpostavci je poslovanje promatranog poslovnog subjekta vremenski neograničeno do promatranog trenutka, kao i da u bližoj budućnosti neće doći do likvidacije društva ili do značajnijeg smanjenja opsega poslovanja.
- Nastanak događaja – učinci transakcija i svih ostalih događaja priznaju se u trenutku nastanka, a ne u trenutku isplate novca ili nekog novčanog ekvivalenta. Takvi se

dogadjaji (transakcije) evidentiraju u računovodstvenim evidencijama i postaju sastavni dio financijskih izvješća unutar vremenskog razdoblja na koje se odnose. Na taj se način kroz financijska izvješća osiguravaju informacije o prošlim transakcijama i ostalim važnim događajima i formira se osnova za donošenje ekonomskih odluka.

- Značajnost i sažimanje – svaka značajna skupina sličnih pozicija treba se predložiti odvojeno u financijskim izvješćima. Značajnom informacijom ili pozicijom smatramo onu čije neobjavlivanje može utjecati na poslovne odluke korisnika koje donose na temelju financijskih izvješća. Ako se pojedinačne informacije ne smatraju značajnima, one se u okviru financijskih izvješća mogu sažimati.
- Dosljednost – nalaže predložavanje i klasifikaciju pojedinih pozicija u financijskim izvješćima koja trebaju biti ista kroz više obračunskih razdoblja i zahtjeva dosljedno primjenjivanje računovodstvene politike s osnova priznavanja i mjerenja pozicija u financijskim izvješćima.
- Trošak nabave – na proizvode i usluge ne može biti prenesena veća vrijednost od nabavne tj. možemo reći kako se pozicije u financijskim izvješćima mjere po računovodstvenom načelu troška nabave. Kao iznimka postoji mogućnost revalorizacije.
- Usporedivost – financijska izvješća moraju biti sastavljena na takav način da su elementi tih izvješća usporedivi kroz različita vremenska razdoblja te da su elementi izvješća jednog poslovnog subjekta usporedivi s elementima izvješća drugog subjekta.
- Opreznost – načelo se primjenjuje na način da se u uvjetima neizvjesnosti imovina i prihodi blago podcjenjuju dok se obveze i rashodi blago precjenjuju. Nedopustivo je pretpostavljanje dobiti dok je dopušteno pretpostavljanje određenog iznosa gubitka. Kod mjerenja imovine koristi se računovodstveno načelo niže vrijednosti, a kod mjerenja obveza koristi se računovodstveno načelo više vrijednosti. Nije dopušteno stvaranje skrivenih rezervi, odnosno namjerno i neobjektivno podcjenjivanje imovine ili prihoda ili namjerno i neobjektivno precjenjivanje obveze ili rashoda.
- Prijeboj
- Bilančni kontinuitet – početna bilanca nove poslovne godine odgovara bilanci iz prethodne godine.
- Odvojeno mjerenje stavki – nalaže odvojeno mjerenje stavki imovine, obveza i kapitala

2.2.3 VEZA RAČUNOVODSTVENIH I POSLOVNIH POLITIKA

U uvodnom dijelu ovog rada razmatrana je definicija pojma politike iz čega je bilo moguće zaključiti kako politika predstavlja način vođenja odnosno upravljanja. Svedemo li to u kontekst trgovačkog društva možemo reći kako govorimo o poslovnoj politici odnosno upravljanju pojedinim društvom. Upravljanje društvom možemo formalno podijeliti na 3 razine: operativnu, taktičku i stratešku. Možemo reći kako je podjela na razine provedena hijerarhijski. Ciljevi društva vezani na njegovu dugoročnu orijentaciju donose se na najvišoj razini rukovodstva i predstavljaju stratešku razinu upravljanja. Kako bi se ispunili strateški zahtjevi potrebno je odrediti određene zadatke i kvalitetno ih distribuirati između nižih rukovodećih struktura. Ispunjeni zadaci na svim razinama omogućit će ostvarivanje postavljenih dugoročnih ciljeva odnosno ostvarenje strategije tvrtke.

Kako bi se pratilo ispunjavanje ranije spomenutih zadataka i u konačnici strategija, potrebno je osigurati dostupnost za to relevantnih informacija. Takve informacije moraju pružati realne i relevantne pokazatelje o tome kako su sve do sad donesene odluke utjecale na položaj samog društva. Objedinjavanje takvih informacija prikazano je u financijskim izvješćima i posao je računovodstva društva.

Financijska izvješća ne podrazumijevaju samo ona na godišnjoj razini koja su javno dostupna za pojedini poslovni subjekt, već i sva izvješća koja su generirana i prilagođena određenim razinama upravljanja i donošenja odluka. Shodno razini upravljanja i donošenja odluka za koju su generirana varira i sadržaj financijskih izvješća. Tako će financijska izvješća namijenjena strateškoj razini upravljanja unutar društva sadržavati općenite informacije koje se odnose na sveukupno poslovanje društva uz isticanje pojedinih detalja koji su relevantni za formiranje strategija. S druge strane, kod nižih razina upravljanja kao što je npr. operativno upravljanje, izvješća sadrže detaljnije informacije koje se najčešće odnose na kraća vremenska razdoblja. Razlog tome je što se na operativnoj razini upravljanja odluke donose za kraće periode u usporedbi sa strateškom razinom upravljanja kao i to što operativna razina upravljanja obuhvaća uži spektar donošenja odluka.

Iz razmatranja u ovom poglavlju vidljivo je kako sve razine upravljanja pojedinog društva koriste različite računovodstvene informacije kao podlogu za svoje odlučivanje. Stoga je iznimno važno da predmetne informacije budu realne i da prikazuju vjerodostojnu sliku poslovanja. Upravo u ovoj točki postizanja vjerodostojnosti važnu ulogu imaju

računovodstvene politike jer se njima uvelike može utjecati na vrijednost pozicija unutar financijskih izvješća. U tome se očituje važnost računovodstvenih politika i njihovo ispreplitanje s poslovnim politikama i izravno se ukazuje kako bi kompletan menadžment pojedinog društva trebao biti upoznat s utjecajem računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja kako bi što kvalitetnije provodili poslovne politike. Relativni odnos računovodstvenih politika, poslovnih politika i upravljanja društvom prikazan je Slikom 7.

Slika 7. Relativni odnos računovodstvenih politika, poslovnih politika i upravljanja društvom

-

UPRAVLJANJE

POSLOVNA POLITIKA

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izvor: izradio autor prema prikazu iz Žager K. et al. (2008.): „Analiza financijskih izvještaja“, Zagreb, Masmedia d.o.o., str 106.

2.2.4 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I PROCJENE

Osnovni element računovodstvenih politika jest uspostavljanje metoda za procjenu vrijednosti pojedine transakcije, izbor tehnika i prakse knjiženja odnosno iskazivanja poslovnih događaja u financijskim izvješćima. Računovodstveni standardi često dopuštaju primjenu različitih metoda procjene pojedinih pozicija unutar financijskih izvješća što može rezultirati različitim vrijednostima imovine, obveza, kapitala, prihoda, rashoda te u konačnici financijskog rezultata odnosno financijskog položaja. Upravo zbog toga treba biti oprezan u ocjeni financijskog položaja i uspješnosti poslovanja pojedinog društva. Izbor same metode predmet je odluke rukovodstva društva, a izbor reguliraju računovodstveni standardi i zakonski propisi.

Procjena bilančnih pozicija vezana je uz proces računovodstvenog/financijskog izvještavanja u čemu važnu ulogu imaju i ranije spomenuta računovodstvena načela. Najvažnija načela koja se odnose na procjene bilančnih pozicija su načelo troška nabave, načelo opreznosti i načelo dosljednosti. Načelo troška nabave ističe se kao dominantno načelo u određivanju vrijednosti pojedinih pozicija bilance, i zahtjeva vrednovanje svih pozicija prema njihovoj nabavnoj

vrijednosti. Nabavnu vrijednost čine svi troškovi neposredno nastali pri stjecanju imovine. Jasno je da zbog primjene tog načela iznos za poziciji imovine u bilanci ne prikazuje njenu tržišnu vrijednost. Načelo opreznosti zahtjeva da se u periodima neizvjesnosti poslovanja dobiti ne precjenjuju a gubici ne podcjenjuju. Shodno tome imovinu je potrebno procjenjivati prema trošku nabave ili neto utrživoj vrijednosti ovisno o tome koji je iznos od ta dva u datom trenutku niži. Zloupotrebom ovog načela stvaraju se tzv. skriveni dobiti ili skriveni gubici koji će biti objašnjeni u nastavku ovog poglavlja. Načelo dosljednosti, sukladno svom nazivu, zahtjeva dosljedno primjenjivanje jednom odabrane računovodstvene politike. Isticanje triju važnih načela ni u kom slučaju ne isključuje važnost primjene svih ostalih načela u svrhu postizanja pouzdanih podataka u bilanci.

Prihodi i rashodi predstavljaju osnovne elemente koji se koriste kod računa dobiti i gubitka. Računom dobiti i gubitka dobivamo jasan uvid u uspješnost poslovanja društva. Naravno, prilikom procjene uspješnosti poslovanja nije dovoljno samo imati uvid u iznose prihoda odnosno rashoda i promatrati njihovu razliku. Dodatno je potrebno poznavati na koji su način ti prihodi i rashodi procijenjeni. Prihodi i rashodi su kategorije su kategorije koje pokazuju promjene na imovini i obvezama. S obzirom da su prihodi i rashodi izravno vezani na imovinu zahtjevi vezani za procjenu vrijednosti pozicija bilance vrijede i za procjenu prihoda i rashoda. Prvenstveno promatrajući kroz prizmu precjenjivanja ili podcjenjivanja imovinske pozicije ili pozicije obaveza. Na primjer, podcjenjivanjem imovinske pozicije imamo veći iznos rashoda što u konačnici daje lošiji financijski rezultat.

Navedeni primjer još jednom potvrđuje važnost procjene pozicija bilance jer financijski rezultat u konačnici uvelike ovisi upravo o tome. Kako bi procjena uspješnosti poslovanja pojedinog trgovačkog društva na temelju prihoda ili rashoda bila relevantna potrebno je uvažiti i osnovne pretpostavke za priznavanje prihoda odnosno rashoda. Prihodi se priznaju kada su izvjesni i sigurni dok se rashodi uzimaju u obzir i kada su mogući. Za slučaj da se prethodno navedena tvrdnja ne poštuje postoji opasnost od pojavnosti skrivenih dobitaka i gubitaka.

Kao što je ranije već navedeno zloupotrebom načela opreznosti mogu nastati tzv. skriveni dobiti, koji nastaju kao posljedica podcjenjivanja pozicija aktive ili precjenjivanja pozicija pasive. Podcjenjivanjem pozicija aktive dolazi do precjenjivanja rashoda obračunskog razdoblja, što u konačnici daje slabiji financijski rezultat. Najčešće se javljaju prilikom otpisa potraživanja, primjenom ubrzanih stopa amortizacije i slično. Precjenjivanjem obaveza dolazi do povećanja rashoda, a time i do smanjenja rezultata razdoblja. Do ovakvog utjecaja na rezultat

najčešće se dolazi na način da se rezerviraju troškovi za rizike te obračunom troškova koji se mogu vremenski razgraničiti. Najčešći razlog tj. motivacija za ovakvu vrstu zloupotrebe računovodstvenih načela jest prividno smanjenje financijskog rezultata tj. smanjenje dobiti što u konačnici rezultira nižim iznosom poreza. Suprotno skrivenim dobicima u poslovanju može doći do pojave i tzv. skrivenih gubitaka. Skriveni se gubici javljaju u slučaju suprotnog postupanja u usporedbi s pojavom skrivenih dobitaka tj. precjenjivanjem pozicija aktive ili podcjenjivanjem pozicija pasive. I ovaj je oblik postupanja u suprotnosti s načelom opreznosti koje ističemo kao jedno od dominantno važnih računovodstvenih načela. Razlog takvo postupanje suprotno načelu opreznosti najčešće je smanjivanje ili sakrivanje postojećih gubitaka i njihovo odgađanje na za tvrtku povoljnija razdoblja (uz jasnu napomenu da ne postoji „povoljno“ razdoblje za prikaz gubitaka, međutim npr. odgodu na razdoblje gdje prikaz gubitka neće ugroziti opstojnost tvrtke ili nastavak poslovanja). Dodatna motivacija rukovodstva za generiranjem skrivenih gubitaka može biti prikaz boljeg rezultata u svrhu ostvarivanja bonusa, koji je u većini menadžerskih ugovora izravno vezan za financijski rezultat na kraju razdoblja (poslovne godine).

2.2.5 PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA

Načelo dosljednosti, spomenuto u prethodnim poglavljima, zahtjeva dosljedno primjenjivanje računovodstvenih politika iz razdoblja u razdoblje. Razlog tome je činjenica da su računovodstvene politike temelj sastavljanja financijskih izvještaja koji moraju biti usporedivi u različitim vremenskim razdobljima jer inače se gubi smisao njihove osnovne namjene.

Valjani razlozi za promjenu računovodstvenih politika uglavnom su promjene unutar samih računovodstvenih standarda, međutim promjene mogu biti i rezultat odluke rukovodstva tvrtke. Uz pretpostavku da je razlog promjene valjan, potrebno je voditi računa da će promjena računovodstvene politike utjecati na promjenu rezultata poslovanja. Promjena rezultata poslovanja koja nastupa nije rezultat stvarnog poslovanja već je rezultat promjene metode obračuna ili priznavanja pojedinih stavki. Vrlo je važno o učinjenim promjenama obavijestiti korisnike financijskih izvješća kako bi imali informaciju zašto je došlo do promjene pojedine računovodstvene politike. Još važnije od samog razloga promjene računovodstvenih politika je kvantificirati njihov utjecaj na uspješnost poslovanja i na financijski položaj određenog poslovnog subjekta. Dodatno, u bilješkama uz financijska izvješća retroaktivno se prikazuje

primjena novih računovodstvenih politika, kako bi sve stavke na koje se one odnose bile usporedive kao da do promjene nije ni došlo.

Osim promjena računovodstvenih politika moguće su i promjene računovodstvenih procjena kojima se mjere i priznaju pojedini elementi financijskih izvješća. Promjenom računovodstvenih procjena uvelike se može utjecati na uspješnost poslovanja društva. Dinamika poslovanja i promjena raznih okolnosti može utjecati na preispitivanje prvotno postavljenog sustava mjerenja i priznavanja pojedinih elemenata financijskog izvješća. Kod nastupanja novih okolnosti, zadatak je rukovodstva procijeniti kako će promjene procjene pojedinih stavki u financijskom izvješću utjecati na rezultat poslovanja u tekućem razdoblju. Neke promjene će imati i dalekosežniji utjecaj te je tu analizu potrebno proširiti i na buduća poslovna razdoblja.

Računovodstvene politike ni u kom slučaju ne treba izjednačavati s računovodstvenim procjenama. Računovodstvene politike predstavljaju izbor metoda i tehnika propisanih zakonodavnim i regulatornim okvirom, dok računovodstvene procjene predstavljaju usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti neke imovine ili obaveza na temelju ocjene sadašnjeg stanja i budućih ekonomskih koristi. Promjene računovodstvenih procjena rezultat su novih spoznaja i informacija o stanju imovine.

Kao što je ranije napomenuto, u slučaju nastupanja promjene računovodstvenih politika potrebno je provesti njihovu retroaktivnu primjenu kako bi se omogućila usporedivost izvješća generiranih upotrebom novih politika sa rezultatima prethodnih razdoblja. Kod promjene računovodstvenih procjena, kao rezultata novih spoznaja, takva usklađivanja nisu potrebna.

3. PODRUČJA PRIMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA PRIMJERU MESNE INDUSTRIJE BRAĆA PIVAC D.O.O.

Računovodstvene se politike primjenjuju na stavkama imovine, obveza, prihoda i rashoda. Cilj ovog poglavlja je dati pregled mogućih računovodstvenih politika za pojedino područje uz poseban osvrt na računovodstvenu politiku koje koristi poslovni subjekt koji je razmatran kao primjer.

3.1 OPĆENITO O POSLOVNOM SUBJEKTU

„1952. godine obitelj Pivac otvorila je prvi službeni mesarski obrt koji se temeljio na tradiciji obrade i sušenja mesa. Od tog vremena pa sve do danas Mesna industrija Braća Pivac izrasla je u jednu od vodećih mesnih industrija u Republici Hrvatskoj

Mesna industrija Braća Pivac zapošljava oko 1000 radnika i preko 2000 u grupaciji Pivac, što ih je postavilo na vrh najvećih obiteljskih mesnih industrija u Republici Hrvatskoj i ovom dijelu Europe. Grupaciju Pivac, osim Mesne industrije, čine još i PPK Karlovačka mesna industrija d.d. i Dalmesso d.o.o. Klis sa svojim proizvodnim programima. Osim suhomesnatog programa Mesna industrija proizvodi i trajne i polutrajne proizvode te svježe meso koje distribuira do kupaca diljem regije. U svom poslovanju ističe razvoj mreže distribucije proizvoda, prilagodbe tržišnim zahtjevima i poslovne partnere te ispunjavanje higijenskih, veterinarskih i ekoloških standarda u skladu sa standardima EU-a

Kao važan dio njihove misije ističe se moto „život i rad u zajednici“. Ulažu velike napore kako bi pomogli ne samo socijalno ugroženima ili posebno nadarenima, već i svim građanima. Preko humanitarnih akcija, donacija i stipendija utječu na kvalitetu života svih. Osim toga, temeljno načelo Mesne industrije Braća Pivac odnosi se i na zaštitu okoliša, što podrazumijeva niz rješenja u sektoru otpadnih voda, zagađenja zraka i gospodarenja otpadom, čime se primjenjuju načela održivog razvoja u skladu sa standardima EU-a.“¹¹

¹¹ Preuzeto sa www.pivac.hr

3.2 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ DUGOTRAJNU IMOVINU

Dugotrajna se imovina općenito može podijeliti na četiri stavke odnosno kategorije:

- Nematerijalnu imovinu
- Materijalnu imovinu
- Financijsku imovinu
- Potraživanja

3.2.1 DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA

Postupanje nematerijalnom imovinom uređeno je pomoću HSFI 5 i MRS 38, sukladno kojima se nematerijalnom imovinom smatra određiva nemonetarna imovina bez fizičkog sadržaja. Ograničavanje na činjenicu da nematerijalna imovina nema fizički sadržaj ne treba uzimati striktno u svim situacijama, npr. softverska rješenja nemaju funkcionalnu vrijednost bez računala na kojem su pokretana. U navedenom primjeru nije potrebno odvajati nematerijalnu imovinu već se ista pridružuje materijalnoj i zajednički se amortizira.

Nematerijalnom imovinom se najčešće smatraju:

- Znanstvene i tehničke spoznaje
- Dizajn i primjena novih procesa ili susatava
- Licence i intelektualno vlasništvo
- Saznanja o tržištu i zaštitni znakovi (trademark)
- Goodwill

Nakon inicijalnog priznavanja nematerijalne imovine ista se može voditi sukladno jednoj od dvije moguće računovodstvene politike; prema modelu troška ili prema modelu revalorizacije. Ukoliko se društvo odluči za postupanje modelom troška potrebno je na jednom kontu voditi nabavnu vrijednost nematerijalne imovine dok je na tzv. korektivnom računu potrebno voditi ispravak vrijednosti nematerijalne imovine koji je rezultat amortizacije i nove procijenjene vrijednosti iste.

Model revalorizacije podrazumijeva da se nematerijalna imovina nakon inicijalnog priznavanja sukladno nabavnoj vrijednosti iskazuje po tzv. revaloriziranoj vrijednosti koja predstavlja njenu fer vrijednost na datum revalorizacije (umanjenu za sve eventualne gubitke vrijednosti i

amortizaciju). Fer vrijednost nematerijalne imovine određena je aktivnim tržištem. Postoje određeni slučajevi gdje fer vrijednost nije moguće jednostavno utvrditi zbog nepostojanja aktivnog tržišta, u kom se slučaju onda nematerijalna imovina iskazuje prema trošku nabave umanjenu za amortizaciju i gubitke od smanjenja imovine.

Odgovornost uprave poslovnog subjekta jest procijeniti imali nematerijalna imovina ograničeni ili neograničeni vijek upotrebe. Osnovna razlika je što se slučaju ograničenog vijeka upotrebe amortizacija teče unutar vijeka upotrebe, dok se kod neograničenog vijeka vrijednost testira na umanjenje. Naravno, ukoliko se radi o ograničenom vijeku upotrebe, potrebno ga je objektivno procijeniti. Dodatno primijenjena metoda amortizacije treba odražavati model kojim će društvo koristiti imovinu u svrhu ostvarivanja ekonomske koristi, a ukoliko model nije moguće odrediti standardi obvezuju na primjenu linearne metode amortizacije.

Analizom financijskog izvještaja mesne industrije „Braća Pivac d.o.o.“ moguće je uočiti računovodstvene politike vezane uz nematerijalnu imovinu kako slijedi.

Kako je navedeno na stranici 38 godišnjeg financijskog izvješća za 2019. godinu mesna industrija „Braća Pivac d.o.o.“ stečenu nematerijalnu imovinu iskazuje po trošku nabave umanjenu za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke. Amortizacija se obračunava linearnom metodom što upućuje na činjenicu da ne postoji analiza ekonomske koristi pojedinih stavki nematerijalne imovine. Procijenjeni vijek upotrebe preispituje se na kraju svakog izvještajnog razdoblja te se učinci promjena obračunavaju prospektivno. Nematerijalna imovina koja ima neodređeni vijek trajanja također se iskazuje po trošku nabave umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke.

Nematerijalno sredstvo se prestaje priznavati otuđenjem ili u onom trenutku kad se njegovom upotrebom ili prodajom ne očekuje buduća ekonomska korist. Dobit odnosno gubitak nastao isknjiženjem uključuje se kao dobit ili gubitak razdoblja. Utvrđivanje iznosa dobiti odnosno gubitka temelji se na razlici između prihoda ostvarenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti.

3.2.2 DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

Postupanje vezano uz materijalnu imovinu definirano je kroz HSFI 6. Sukladno tom standardu, dugotrajnom se imovinom smatra imovina:

- Namijenjena za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci dobara ili obavljanju usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe
- Koja će se koristiti duže od trajanja jednog obračunskog razdoblja
- Namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu obavljanja aktivnosti poduzetnika

Najčešći oblici ove vrste imovine su: nekretnine, strojevi, oprema, alati, inventar, transportna sredstva, biološka imovina. Kako ovi oblici imovine predstavljaju vrlo širok spektar najčešće su regulirani i različitim standardima. Dominantan utjecaj svakako imaju nekretnine, postrojenja i oprema koji zbog svoje vrijednosti i mogu najviše utjecati na konačan rezultat poslovanja.

Amortizacijske stope odnosno vijek upotrebe dugotrajne imovine određuje samo trgovačko društvo. Kako bi se objektivno utvrdio koristan vijek trajanja i na taj način postavile adekvatne amortizacijske stope potrebno je razmotriti: očekivanu upotrebu imovine, fizičko trošenje i starenje, tehnološku i trgovačku zastarjelost, druga zakonska ograničenja vezana za upotrebu imovine (sigurnosni standardi i sl.). Kada se jednom odredi amortizacijska bi se stopa trebala primjenjivati dosljedno iz razdoblja u razdoblje po načelu kontinuiteta¹².

Standardi načelno dopuštaju tri različite metode amortizacije:

- Linearnu metodu
- Degresivnu metodu – metodu padajućeg salda
- Funkcionalnu metodu – metodu po jedinici proizvoda

Najčešće korištena metoda u Republici Hrvatskoj jest linearna metoda, prvenstveno zbog svoje jednostavnosti. Dodatno, to je jedina dopuštena metoda amortizacije propisana Zakonom o porezu na dobit. Unutar ove metode ne uzima se u razmatranje nikakvo stvarno trošenje

¹² Brkanić, V. (2009) Bilančna kozmetika – dopuštena i nedopuštena "kreativnost" u financijskim i poreznim izvješćima. RRiF

imovine. Odstupanje od metode je u slučaju najma nekretnine, pri čemu vrijednost iste mora biti temeljena na fer vrijednosti koja se utvrđuje usklađivanjem s tržišnom vrijednosti.

Prema financijskom izvješću iz korištenog primjera mesne industrije „Braća Pivac d.o.o.“, na stranici 37 vidljivo je kako se dugotrajna materijalna imovina u obliku nekretnina, postrojenja i opreme amortizira linearnom metodom. Procijenjeni se vijek upotrebe analizira na kraju svakog izvještajnog razdoblja.

Osvrnemo li se na utjecaj linearne metode na sam poslovni rezultat, moguće je pokazati kako se njenom primjenom može prikazati prividno bolji rezultat uspješnosti poslovanja promatran u kraćem razdoblju. Međutim, promatrajući višegodišnji rezultat odabrana metoda ne može utjecati na pokazatelje uspješnosti poslovanja.

S obzirom da je amortizacija kod dugotrajne imovine u većini financijskih izvješća trgovačkih društava prikazivana kumulativno i nije moguće izdvojiti primjer vođenja amortizacije pojedine stavke na strani dugotrajne materijalne imovine, izbor metode amortizacije u okviru ovog rada bit će prikazan na hipotetskom primjeru nabavke osnovnog sredstva. Ovdje razmatrani primjer od iznimne je važnosti s obzirom na činjenicu da se primjenom različitih metoda amortizacije najznačajnije može utjecati na rezultat poslovanja.

Kao što je ranije spomenuto u okviru HSFI i MSFI dozvoljene su tri različite metode obračuna amortizacije; linearna, degresivna i funkcionalna metoda.

Uzmemo li u razmatranje nabavku osnovnog sredstva čija je vrijednost 150.000,00 kn uz dodatne troškove dovođenja u radno stanje od 50.000,00 kn (npr. instalacija i puštanje u pogon novog dijela proizvodnog lanca) ukupna nabavna vrijednost osnovnog sredstva iznosi 200.000,00 kn. Vijek trajanja ove stavke dugotrajne materijalne imovine procjenjuje se na 5 godina (objektivna vrijednost zbog mogućnosti promjene palete proizvoda ili zahtjeva za daljnjom modernizacijom). Linearna metoda, koja je i korištena u promatranom financijskom izvješću, predstavlja najjednostavniju metodu koja izračunavanje stope amortizacije vrši prema sljedećem izrazu:

$$\text{Stopa amortizacije [\%]} = \frac{100}{\text{vijek trajanja imovine}}$$

Prethodno navedeni izraz, uzimajući za nas relevantne parametre u obzir daje sljedeći rezultat:

$$\text{Stopa amortizacije [\%]} = \frac{100}{5 \text{ godina}} = 20\%$$

Tablica 2. Primjer linearne metode obračuna amortizacije

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Ukupna amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost imovine
0. (nabava)	-	-	-	200.000,00 kn
1.	20%	40.000,00 kn	40.000,00 kn	160.000,00 kn
2.	20%	40.000,00 kn	80.000,00 kn	120.000,00 kn
3.	20%	40.000,00 kn	120.000,00 kn	80.000,00 kn
4.	20%	40.000,00 kn	160.000,00 kn	40.000,00 kn
5.	20%	40.000,00 kn	200.000,00 kn	-

Iz tabličnog je prikaza moguće vidjeti kako u linearna metoda obračuna amortizacije smanjuje dobit prije oporezivanja za isti iznos u svakoj godini do isteka perioda upotrebe osnovnog sredstva.

„Degresivna metoda (metoda padajućeg salda) amortizacije rezultira smanjenjem amortizacijske svote tijekom korisnog vijeka trajanja imovine koja se amortizira. Prema ovoj metodi u prvim se godinama iskazuju najveće svote amortizacije dok kasnije ona pada. Temelj ove metode je pretpostavka da sredstva u svom korisnom vijeku najviše pridonose stvaranju prihoda u početnim godinama, dok u kasnijim godinama zbog svoje istrošenosti ne mogu pridonositi istim kapacitetom kao i u početnim. Ovakva pretpostavka je i u redu, ali ako uzmemo u obzir da sredstva u kasnijim godinama stvaraju i veće troškove održavanja nego u

početnim dolazimo do zaključka da stvarno fizičko trošenje i degresivna metoda su obrnuto razmjerni.“¹³

Degresivna se metoda računa primjenom aritmetičkog ili geometrijskog oblika padajućeg salda. Kod aritmetičke metode iznos amortizacije pada svake godine što znači da se i iznos njene stope paralelno smanjuje. Kod geometrijske metode iznos stope ostaje isti ali se sadašnja vrijednost umanjuje za do tada obračunatu amortizaciju.

Iznos amortizacije za aritmetički oblik metode računa se prema izrazu:

$$\text{Iznos amortizacije} = \frac{\text{Nab. vrijednost}}{\text{Vijek trajanja}} + \frac{(\text{vijek trajanja} - 1 - 2 \cdot \text{god. za koju se am. računa}) \cdot \text{razl. am. stope}}{2}$$

Tablica 3. Primjer degresivne metode amortizacije – aritmetički

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Ukupna amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost imovine
0. (nabava)	-	-	-	200.000,00 kn
1.	35%	70.000,00 kn	70.000,00 kn	130.000,00 kn
2.	27,5%	55.000,00 kn	125.000,00 kn	75.000,00 kn
3.	20%	40.000,00 kn	165.000,00 kn	35.000,00 kn
4.	12,5%	25.000,00 kn	190.000,00 kn	10.000,00 kn
5.	5%	10.000,00 kn	200.000,00 kn	-

Kao što je već rečeno kod geometrijske metode amortizacijska stopa ostaje nepromijenjena već se za iznos amortizacije umanjuje osnovica. Iznos amortizacije se u ovom pristupu računa na način da se fiksna stopa amortizacije pomnoži sa knjigovodstvenom vrijednošću prethodne

¹³ Skupina autora (2014.): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRIF

godine. Kako bi računato umanjenje moglo teći u beskonačnost, isto se prekida otpisom kada knjigovodstvena vrijednost padne ispod 10% inicijalne vrijednosti.

Tablica 4. Primjer degresivne metode amortizacije – geometrijski

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Ukupna amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost imovine
0. (nabava)	-	-	-	200.000,00 kn
1.	35%	70.000,00 kn	70.000,00 kn	130.000,00 kn
2.	35%	45.500,00 kn	115.000,00 kn	84.500,00 kn
3.	35%	29.575,00 kn	145.075,00 kn	54.925,00 kn
4.	35%	19.224,00 kn	164.299,00 kn	35.701,00 kn
5.	35%	12.495,00 kn	176.794,00 kn	23.206,00 kn
6.	35%	8.122,00 kn	193.627,00 kn	15.084,00 kn

Funkcionalna se metoda može koristiti na 2 osnovna načina: prema broju sati rada nabavljenog osnovnog sredstva ili prema broju proizvedenih proizvoda. Metodologija prema broju sati podrazumijeva činjenicu da se kroz period eksploatacije stroja reducira njegova mogućnost kontinuiranog rada zbog sve veće potrebe za održavanjem i sl. Uzmemo li broj sati koji dio postrojenja može raditi kao 10.000 amortizaciju možemo prikazati kako slijedi u Tablici 5.

Tablica 5. Primjer funkcionalne metode – prema broju sati

Godina	Broj RS godišnje	Akumulirani RS	Preostali broj RS	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Ukupna amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost imovine
0.			10.000				200.000,00 kn
1.	3.500	3.500	6.500	35%	70.000,00 kn	70.000,00 kn	130.000,00 kn
2.	3.000	6.500	3.500	30%	60.000,00 kn	130.000,00 kn	70.000,00 kn
3.	2.000	8.500	1.500	20%	40.000,00 kn	170.000,00 kn	30.000,00 kn
4.	1.000	9.500	500	10%	20.000,00 kn	190.000,00 kn	10.000,00 kn
5.	500	10.000	-	5%	10.000,00 kn	200.000,00 kn	-

Metodologija prema količini proizvoda provodi se na vrlo sličan način kao i funkcionalna metoda prema broju sati uz jedinu razliku što se propisuje broj proizvedenih proizvoda godišnje.

Tablica 6. Primjer funkcionalne metode – prema broju proizvedenih proizvoda

God .	Broj proiz. godišnje	Akum. proizvodi	Preostali broj proiz.	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Ukupna amortizacija	Knjigovodstvena vrijednost imovine
0.			2.000.000				200.000,00 kn
1.	800.000	800.000	1.200.000	40%	70.000,00 kn	70.000,00 kn	120.000,00 kn
2.	600.000	1.400.000	600.000	30%	60.000,00 kn	130.000,00 kn	60.000,00 kn
3.	320.000	1.720.000	280.000	16%	40.000,00 kn	170.000,00 kn	28.000,00 kn
4.	180.000	1.900.000	100.000	9%	20.000,00 kn	190.000,00 kn	10.000,00 kn
5.	100.000	2.000.000	-	5%	10.000,00 kn	200.000,00 kn	-

Tablica 7. Komparacija iznosa amortizacije u ovisnosti o izboru metode

Metoda	GODINA 1.	GODINA 2.	GODINA 3.	GODINA 4.	GODINA 5.	Ukupno amortizacija
Linearna	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	200.000,00
Degresivna - aritmetička	70.000,00	55.000,00	40.000,00	25.000,00	10.000,00	200.000,00
Degresivna - geometrijska	70.000,00	45.500,00	29.575,00	19.224,00	35.701,00 (OTPIS!)	200.000,00
Funkcionalna – broj sati	70.000,00	60.000,00	40.000,00	20.000,00	10.000,00	200.000,00
Funkcionalna – broj proiz.	80.000,00	60.000,00	32.000,00	18.000,00	10.000,00	200.000,00

Iz prikazane tablice moguće je zaključiti kako kroz dulji vremenski period odabirom različite metode amortizacije ne možemo utjecati na rezultat poslovanja. Uz već spomenutu vrlo važnu napomenu da se odabrana metoda ne smije mijenjati za različita obračunska razdoblja. Koristeći dobivene vrijednosti možemo pokazati kako u pojedinim godinama za isti iznos dobiti prije oporezivanja i obračuna amortizacije (EBITDA) variraju stvarno ostvarene dobiti. Recimo da je EBITDA 300.000,00 kn.

Tablica 8. Utjecaj odabrane metode amortizacije na dobit razdoblja

Metoda	GODINA 1.	GODINA 2.	GODINA 3.	GODINA 4.	GODINA 5.	Ukupno dobit kroz 5 godina
Linearna	260.000,00	260.000,00	260.000,00	260.000,00	260.000,00	1.300.000,00
Degresivna - aritmetička	230.000,00	245.000,00	260.000,00	275.000,00	290.000,00	1.300.000,00
Degresivna - geometrijska	230.000,00	254.500,00	270.425,00	280.776,00	264.299,00	1.300.000,00
Funkcionalna – broj sati	230.000,00	240.000,00	260.000,00	280.000,00	290.000,00	1.300.000,00
Funkcionalna – broj proiz.	220.000,00	240.000,00	268.000,00	282.000,00	290.000,00	1.300.000,00

Prikazom u Tablici 8. još se jednom potvrđuje da konzistentna primjena metode amortizacije ne utječe na dugoročni poslovni rezultat. Kod promatranja rezultata u prvoj godini nakon nabave sredstva koje se amortizira, najvišu stopu amortizacije što rezultira najmanjom dobiti daje funkcionalna metoda prema broju proizvoda.

3.2.3 DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA

Financijskim se instrumentom smatra svaki ugovor temeljem kojeg nastaje financijska imovina jednog i financijska obveza drugog poduzetnika. Osim financijske obveze u tom odnosu moguće je i nastanak vlasničkog instrumenta. U financijsku se imovinu ubrajaju:

- Vlasnički instrumenti
- Zajmovi i depoziti
- Ulaganja u vrijednosne papire
- Ostala financijska imovina

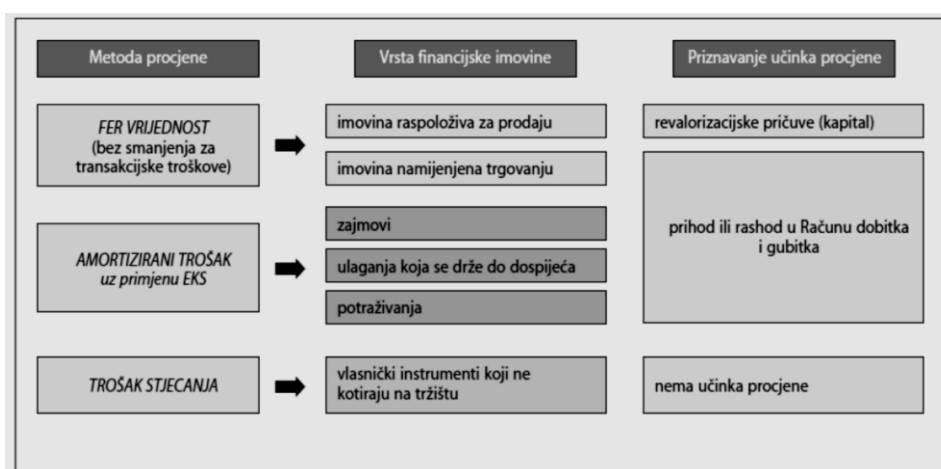
Najčešće se u praksi kao dugotrajna financijska imovina pojavljuju vlasnički instrumenti (udjeli i dionice), depoziti, zajmovi i ulaganja u vrijednosne papire.

Financijska se imovina klasificira kao:

- Financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti očituje u računu dobiti i gubitka
- Ulaganja koja se drže do trenutka dospjeća
- Zajmovi i potraživanja
- Financijska imovina raspoloživa za prodaju

U bilanci se financijska imovina inicijalno vrednuje u trenutku kada poduzetnik postane dio ugovornog odnosa u kojem se primjenjuju ugovoreni uvjeti instrumenata. Početno se vrednovanje obavlja prema trošku stjecanja, uvećanom za transakcijske troškove.

Slika 8. Vrednovanje financijske imovine

Izvor: preuzeto iz Skupina autora (2014.): Računovodstvo poduzetnika, RRIF

Kao što je moguće vidjeti iz slike 8. unutar financijske imovine možemo razlikovati onu koja je raspoloživa za prodaju i financijsku imovinu namijenjenu trgovanju. Osnovna je razlika što se kod imovine raspoložive za prodaju transakcijski troškovi uključuju prilikom početnog utvrđivanja vrijednosti dok se kod imovine namijenjene trgovanju ne uključuju na početku već se terete kao rashod razdoblja. Podjela financijske imovine u jednu od ovih skupina interna je stvar poduzetnika, što ostavlja određen prostor za manipulaciju rezultatima u izvještajnom razdoblju. Dodatno je potrebno u obzir uzeti činjenicu kako promjena tržišne vrijednosti imovine namijenjene trgovanju izravno ulazi u račun dobiti i gubitka čime utječe na uspješnost poslovanja. (npr. pad vrijednosti dionica u koje je društvo ulagalo).

Uvidom u financijska izvješća mesne industrije „Braća Pivac d.o.o.“, na stranici 39 je vidljivo kako je odluka uprave društva da se financijski instrumenti raspoređuju u sljedeće kategorije: financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, financijsku imovinu po amortiziranom trošku i ostale financijske obveze po amortiziranom trošku.

Procjena eventualnih kreditnih gubitaka provedena je sukladno MSFI 9 pri čemu se koristi model očekivanih kreditnih gubitaka. Iako ne postoji egzaktan uvid u same iznose unutar financijskog izvješća, kao ni kompletna struktura financijske imovine, ova stavka predstavlja mogućnost precjenjivanja eventualnih gubitaka i utjecaja na sam rezultat poslovanja.

3.2.4 DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA

Potraživanje po definiciji predstavlja zahtjev vjerovnika za naplatom duga dužnika. Naplata se može obaviti u novcu ili posredstvom neke druge činidbe. Potraživanje u poslovnom odnosu nastaje:

- Prodajom dobara
- Pružanjem usluga
- Prodajom dugotrajne imovine
- Najmom dugotrajne imovine

Kako bi se potraživanje priznalo unutar bilance ono mora zadovoljavati definiciju imovine. Prema definiciji, imovina je resurs koji kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događaja i od čega očekuje buduću ekonomsku korist. Dodatno pravilo priznavanja jest da poduzetnik može priznati potraživanje samo kada on postaje jedna od strana ugovornog odnosa.

Što se tiče zakonski dopuštene odgode naplate potraživanja ona je u Republici Hrvatskoj određena na period od najviše godinu dana, s iznimkom leasing društava i društava koja su u stečaju ili u postupku predstečajne nagodbe.

Mogućnost utjecaja na uspješnost poslovanja kada govorimo o potraživanjima je kroz vrijednosna usklađivanja ili kroz otpis. Vrijednosno se usklađivanje provodi samo kada za to postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastupili nakon početnog priznavanja.

U okviru promatranog primjera moguće je uočiti da se gubici od umanjenja dugotrajnih potraživanja ističu kao kritične u primjeni računovodstvenih politika. Procjena eventualnih gubitaka može utjecati na rezultat poslovanja.

Vrijednosnim se usklađivanjem dugotrajnih (i kratkotrajnih) potraživanja najčešće na poslovni rezultat utječe kroz umanjenje osnovice poreza na dobit. Primjer vrijednosnog usklađenja s obzirom na kašnjenje naplate potraživanja prikazan je u Tablici 9.

Tablica 9. Primjer vrijednosnog usklađenja s obzirom na kašnjenje naplate potraživanja

Vrijeme kašnjenja	Stopa usklađenja	Početno potraživanje	Svota vrijednosnog usklađivanja
Manje od 30 dana	10%	200.000,00	20.000,00
31 do 60 dana	20%	180.000,00	36.000,00
61 do 120 dana	40%	150.000,00	60.000,00
121 do 180 dana	60%	120.000,00	72.000,00
181 do 360 dana	80%	100.000,00	80.000,00
Više od 360 dana	100%	50.000,00	50.000,00
Ukupno			318.000,00

Pretpostavljeni primjer ilustrira kako izbor politike usklađenja potraživanja utječe na rezultat poslovanja. Naravno, taj izbor nije proizvoljan i u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o porezu na dobit. U predmetnom Zakonu stoji kako se vrijednosno usklađenje po ispravku vrijednosti potraživanja može porezno prihvatiti ako je od dospijeca prošlo više od 60 dana i pod uvjetom da ista nisu naplaćena do 15 dana prije podnošenja prijave poreza na dobit. Takvo se usklađenje u bilanci očituje kao povećanje rashoda tj. smanjenje imovine (potraživanja)

3.3 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ KRATKOTRAJNU IMOVINU

Kratkotrajna se imovina, slično kao i dugotrajna u prethodnom dijelu, može klasificirati u više oblika. Četiri osnovna oblika kratkotrajne imovine su:

- Novac
- Financijska imovina
- Potraživanja
- Zalihe (materijala, sirovine, proizvoda, sitnog inventara....)

Kod kratkotrajne financijske imovine i novca izborom računovodstvene politike nije moguće utjecati na rezultat poslovanja, međutim utjecaj na financijsku uspješnost mogu imati vrednovanja potraživanja i zaliha.

3.3.1 POTRAŽIVANJA

Kratkotrajna se potraživanja u bilanci priznaju analogno dugotrajnim tj. u onom trenutku kada ispunjavaju definiciju imovine. Kratkotrajna se potraživanja utvrđuju po početno priznatom iznosu umanjenom za iznose naplaćenog i umanjenja vrijednosti. Potraživanja se prikazuju u skladu s HSFI 11 i mogu nastati kao rezultat različitih aktivnosti:

- Prodaja dugotrajne imovine
- Iznajmljivanje imovine
- Pružanje usluga
- Prodaja trgovačke robe
- Prodaja gotovih proizvoda

U skladu s točkom 30. HSFI 11 „poduzetnik je dužan na svaki datum bilance procijeniti postoji li objektivan dokaz o potrebi umanjenja vrijednosti pojedinog potraživanja. U slučaju da postoji objektivan dokaz o potrebi umanjenja vrijednosti potraživanja, svota gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i procijenjenih budućih novčanih tijekova, a gubitak se priznaje kao rashod u računu dobitka i gubitka. Vrijednost potraživanja se umanjuje i gubitci od umanjenja vrijednosti potraživanja nastaju samo i isključivo ako postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti proizašle iz jednog ili više događaja nastalih nakon početnog priznavanja imovine („događaj povezan s gubitkom“) kada taj događaj, ili više njih, utječe na procijenjene buduće novčane tokove od potraživanja koji mogu biti pouzdano utvrđeni.“¹⁴ Eventualno mogući gubici čiji bi nastanak bio rezultat budućih događaja se ne priznaju. Kao dokaz umanjenja vrijednosti potraživanja priznaju se:

- Značajne financijske teškoće dužnika
- Nepoštivanje ugovora
- Postupak stečaja ili druge financijske reorganizacije dužnika

¹⁴ HSFI 11 – pristup preko stranice Narodnih novina

Ukoliko se utvrdi da postoji objektivan dokaz o smanjenju vrijednosti potraživanja iznos gubitaka se mjeri kao razlika između vrijednosti potraživanja i procijenjenih budućih novčanih tokova. Iznos gubitka prikazuje se u računu dobiti i gubitka na način da se umanjenje prikazuje kao rashod a ne kao smanjenje prihoda.

3.3.2 ZALIHE

Zalihe se u bilanci priznaju kada je vjerojatno da će za poduzetnika stvoriti pritjecanje ekonomske koristi i kada imaju troškove i vrijednosti koje su mjerljive. Zalihe se u izvješćima prikazuju sukladno HSFI 10 gdje se zalihama smatra imovina:

- Za prodaju u redovitom toku poslovanja
- Za proces proizvodnje kako bi se realizirala prodaja
- Materijal i dijelovi koji se koriste u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga

Zalihe se početno vrednuju sukladno trošku nabave dok se nakon početnog priznavanja mjere ili po trošku nabave ili po utrživoj vrijednosti u ovisnosti o tome koji je iznos niži. „Troškovi nabave zalihe obuhvaćaju kupovnu cijenu, uvozne carine, poreze (osim onih koji se kasnije mogu povratiti od poreznih vlasti, npr. pravo na odbitak pretporeza kod poreza na dodanu vrijednost), troškovi prijevoza, rukovanje zalihama i drugi troškovi koji se mogu izravno pripisati stjecanju zaliha. Pozornost treba obratiti trgovačkim popustima, poput rabata i sličnih popusta koji se ugovaraju pri samoj nabavi dobara i neposredno se odobravaju na računu dobavljača. Oni se odmah trebaju isključiti iz troška nabave i ne smiju utjecati na nabavnu vrijednost.“¹⁵

U vrijednost zaliha mogu biti uključeni troškovi konverzije zaliha pod čime podrazumijevamo izravan rad koji se sastoji od fiksnih i varijabilnih troškova opće proizvodnje. Osim troškova konverzije mogući su i tzv. ostali troškovi koji se uključuju samo u mjeri u kojoj su nastali pri dovođenju zaliha u sadašnje stanje.

Utjecaj zaliha na pokazatelje uspješnosti poslovanja društva rezultat je primjene različitih poslovnih politika koji se odnose na praćenje utroška zaliha.

¹⁵ Jurić, Đ. (2015.): Posebnosti godišnjeg obračuna za 2014. u trgovačkoj djelatnosti, RRiF, XXV

Metoda standardnog troška uzima u obzir uobičajene količine materijala, produktivnost i iskorištenost kapaciteta. Jasno je da se takva metoda mora kontinuirano ispitivati zbog mogućnosti promjene uvjeta. Zahtjev na metodu standardnog troška je da daje rezultate približne metodi prema trošku nabave.

„Metoda specifične identifikacije primjenjuje se u okolnostima kad predmeti zaliha nisu redovito međusobno razmjenjivi i koji su izdvojeni za specifične projekte. Ta metoda se ne može primjenjivati u slučajevima gdje postoje velike količine predmeta zaliha koji se mogu međusobno razmjenjivati kako se ne bi utjecalo na iskazivanje dobitka ili gubitka. Osnovna obilježje ove metode je da se specifičnim jedinicama predmeta zaliha pridružuju njihovi stvarni povijesni troškovi, što znači da se troškovi zaliha pridružuje ovisno o stvarnom fizičkom tijeku zaliha, što kod ostalih metoda obračuna zaliha ne mora biti.“¹⁶

Metoda FIFO (first in – frist out) vezana je za fizički tijek zaliha gdje se na troškove ili rashode prvo tereti ona zaliha koja je prva nabavljena. Problematika ove metode jest da iako možda neke zalihe nisu utrošene, s obzirom da su prve nabavljene ulaze u rashode.

Metoda prosječnog ponderiranog troška temelji se na obračunu utroška ili prodaje zaliha prema prosječnom ponderiranom trošku tj. cijeni zaliha koje možemo utrošiti. Prosječni ponderirani trošak utvrđuje sa na način da se ukupna vrijednost zaliha podijeli s količinom zaliha na stanju. U okolnostima kada se nabavne cijene mijenjaju, svaka nova nabava odredit će i novu prosječnu cijenu koja će biti temelj za knjiženje utroška ili prodaje. Metoda se može koristiti periodično i kontinuirano. Temeljni problem jest mogućnost pojave nerealnih poslovnih rezultata u slučaju rasta cijena sirovina koje čine zalihe.

Od navedenih metoda dvije praktično najrelevantnije su FIFO metoda i metoda prosječnog ponderiranog troška. Dvije metode daju različite vrijednosti ukoliko dolazi do promjene cijena.

Npr. ako je za potrebe proizvodnje nabavljeno dva puta po 100 komada materijala po promjenjivoj cijeni i za proizvodnju je utrošeno 140 komada materijala prema dvije metode dobivamo rezultate prikazane Tablicom 10.

¹⁶ Skupina autora (2014.): Računovodstvo poduzetnika, Zagreb, RRiF

Tablica 10. Usporedba metoda obračuna zaliha

FIFO METODA								
Datum	Događaj	Ulaz	Izlaz	Stanje	Cijena	Duguje	Potražuje	Saldo
	Nabava	100		100		10.000,00		10.000,00
	Nabava	100		200		12.000,00		22.000,00
	Utrošak		140	60			14.800,00	7.200,00
			100		100,00		10.000,00	
			40		120,00		4.800,00	
	Zaključenje godine			60	120,00			7.200,00
METODA PROS. PONDERIRANOG TROŠKA								
	Nabava	100		100	100,00	10.000,00		10.000,00
	Nabava	100		200	120,00	12.000,00		22.000,00
	Utrošak		140	60	110,00		15.400,00	6.600,00

Iz dobivenih je rezultata vidljivo kako primjena različitih metoda obračuna utrošenih zaliha može utjecati na rezultat poslovanja ali samo na kraća vremenska razdoblja.

3.4 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE VEZANE UZ PRIHODE I RASHODE

Prikazivanje prihoda regulirano je standardom HSFI 15, gdje je prihod definiran kao povećanje gospodarskih koristi unutar obračunskog razdoblja vidljivo kroz povećanje prihoda i imovine ili kroz smanjenje obveza. Priljevi koji se očituju u povećanju kapitala (glavnice) ne smatraju se prihodima.

Prihodi se određuju po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja, umanjene za odobreni rabat ili drugi trgovački popust odobren kupcu u trenutku prodaje. Fer vrijednost predstavlja naknadu za koju se neko sredstvo može razmijeniti ili obveza podmiriti, između poznatih i spremnih strana u transakciji. Najčešće je ta naknada izražena u novcu ili novčanom ekvivalentu, a svota prihoda jednaka je svoti novca i novčanih ekvivalenata koji je primljen ili se potražuje.

Prihode je moguće priznati kada:

- Je izvjesno da će buduće ekonomske koristi pritijecati
- Se svota može pouzdano procijeniti

Prihodi od prodaje robe uz gore navedene uvjete moraju ispuniti:

- Rizici i koristi vlasništva nad robom preneseni su na kupca
- Subjekt ne sudjeluje kao vlasnik robe niti više ima stvarnu kontrolu nad istom
- Troškovi nastali u vezi s transakcijom su pouzdano mjerljivi

Ukoliko se radi o prihodu od pružanja usluge postoje još dva dodatna zahtjeva.

- Stupanj dovršenosti se može pouzdano izmjeriti (npr. ovjerene situacije)
- Troškovi nastali transakcijom i koji će nastati do dovršenja mogu se pouzdano izmjeriti

Kod priznavanja prihoda od usluga moguće je da postoji situacija da se ishod transakcije ne može pouzdano procijeniti, a vjerojatno je da će subjekt uspješno nadoknaditi nastale troškove, tada se prihod priznaje do iznosa nastalih troškova. Ako se s druge strane troškovi neće moći nadoknaditi, tada se prihod ne priznaje. Takvo je priznavanje prihoda utjecajno na rezultat poslovanja ali u tom obliku nema alternativu u zakonskoj regulativi i standardima.

Suprotno приходима, rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi kroz određeno vremensko razdoblje u obliku odljeva, trošenja imovine ili stvaranja obveza što za rezultat ima smanjenje kapitala. Rashodi se u računu dobiti i gubitka priznaju kada su pouzdano mjerljivi. Rashodi se mogu klasificirati kao poslovni i financijski. Poslovne rashode čine:

- Materijalni i ostali vanjski troškovi
- Troškovi osoblja
- Amortizacija
- Ostali troškovi
- Vrijednosna usklađenja dugotrajne imovine
- Vrijednosna usklađenja kratkotrajne imovine
- Rezerviranja
- Ostali poslovni rashodi

Financijski se rashodi u računu dobiti i gubitka prikazuju kao kamate i tečajne razlike. Financijski rashodi mogu nastati iz odnosa s povezanim i nepovezanim poduzetnicima.

3.4.1 UTJECAJ REZERVIRANJA NA PODATKE FINACIJSKIH IZVJEŠĆA

Rezerviranje predstavlja sadašnju obvezu koja je proizašla kao rezultat prošlih događaja, a za čije se podmirenje očekuje odljev imovine. Osnovna razlika između redovnih obveza i rezerviranja je u tome što je kod rezerviranja vrijeme i ukupan iznos obveze tj. budućeg izdatka neizvjestan. Rezerviranja su regulirana kroz MRS 37 i HSFI 16. Kako bi rezerviranja bila priznata u financijskim izvješćima moraju ispuniti:

- Trgovačko društvo ima sadašnju obvezu kao rezultat prošlih događaja
- Postoji vjerojatnost da će podmirenje obveza zahtijevati odljev imovine društva
- Svota se može pouzdano procijeniti

Ako jedan od uvjeta nije ispunjen, rezervacija se ne iskazuje u bilanci nego se može prikazati samo u bilješkama uz financijska izvješća.

Zakonom o porezu na dobit rezerviranja koja mogu biti porezno priznata su:

- Otpremnine
- Obnavljanje prirodnih bogatstava

- Troškovi po započetim sudskim sporovima
- Neiskorišteni godišnji odmori

„Ako se računovodstvenim politikama uredi da će se rezervirati za pojedine skupine sadašnjih obveza, uz naravno zadovoljenje zahtjeva standarda, društvo je dužno rezerviranje obaviti neovisno o tome hoće li zbog tog rezerviranja društvo iskazati dobitak ili gubitak razdoblja. Standardi dopuštaju i promjenu računovodstvenih politika, a to znači da je društvo dužno (kada se donese odluka o promjeni računovodstvenih politika) iskazati sve razlike u odnosu na dosadašnje politike odnosno prikazati kao da su se novodonesene politike oduvijek primjenjivale.“¹⁷

U okviru promatranog primjera, u dijelu računovodstvenih politika navode se rezervacije za sudske sporove čija je vrijednost na razini procjene menadžmenta o iznosu dovoljnom za pokriće nastalih gubitaka.

¹⁷ HSFI 16

4. ZAKLJUČAK

U svrhu ostvarivanja rezultata zadanih poslovnim politikama i strategijama trgovačka društva moraju generirati objektivne pokazatelje poslovnih rezultata, financijskog položaja, novčanih tokova i sl.

Jedna od ključnih stavki u tom postupku jest i odabir odgovarajućih računovodstvenih politika koje će u skladu sa standardima pouzdano i objektivno prikazivati nastale događaje i transakcije. Unutar standarda koji su u Republici Hrvatskoj propisani Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) odnosno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) postoji više jednakovrijednih metoda, tehnika i postupaka kojima se mogu prikazati određene transakcije i poslovni događaji, a izbor računovodstvenih politika unutar određenog društva upravo odabire jednu od metoda. Jedan od najvažnijih zahtjeva jest da društvo odabranu metodu konzistentno poštuje kroz obračunska razdoblja.

Računovodstvene su politike dio poslovne politike trgovačkog društva te je u njihovom donošenju važno da sudjeluju svi oni na koje se politike odnose kako bi bili upoznati o utjecaju odgovarajućih računovodstvenih politika na poslovni rezultat, financijski položaj i novčane tokove društva.

Pri odabiru računovodstvenih politika treba uzeti u obzir da se njima može utjecati na financijski položaj i poslovni rezultat u kraćim razdobljima, ali da one dugoročno ne smiju imati utjecaj na elemente financijskih izvješća ukoliko se dosljedno primjenjuju.

U okviru ovog rada analizirana su područja primjene računovodstvenih politika sa osvrtom na financijska izvješća mesne industrije „Braća Pivac d.o.o.“, gdje je moguće uočiti kako ovisno o izboru računovodstvenih politika postoje eventualni kratkoročni utjecajni faktori na uspješnost poslovanja. Međutim s druge strane, konzistentno pridržavanje računovodstvenih politika kroz dugi niz obračunskih razdoblja anulira ta odstupanja (prvenstveno na strani dugotrajne imovine). Uvidom u ranija financijska izvješća vidljivo je kako promatrana tvrtka poštuje odabrane računovodstvene politike i kako iste mijenja samo u trenutku kada je to propisano promjenama zakona ili promjenama standarda financijskog izvještavanja.

Upravo iz tog pregleda moguće je zaključiti da egzaktni odgovor o tome koji je izbor računovodstvenih politika dobar a koji loš u načelu ne postoji već ovisi o samom poslovnom

subjektu odnosno trgovačkom društvu, a naravno mora egzistirati unutar zadanog zakonodavnog okvira.

Ispravno odabrane i dosljedno poštovane računovodstvene politike u konačnici rezultiraju financijskim izvješćima gdje je mogućnost manipulacije rezultatom svedena na minimum što znači da istinito i fer prezentiraju financijski položaj i financijsku uspješnost pojedinog društva. To ih pak čini izuzetno važnim kako za vlasnike tvrtki tako i za eventualne investitore.

Općenito, možemo zaključiti da ako su računovodstvene politike odabrane i donesene u skladu s propisanim standardima, neovisno o rezultatu koji daju on se smatra ispravnim. Jednako tako ne isključuje se mogućnost da različite politike donose drukčiju poslovnu uspješnost već je bitno da se politike primjenjuju kontinuirano i s ciljem predočavanja fer i istinitog stanja i poslovanja društva. Stoga, se ne može reći da financijska izvješća izrađena prema usvojenim računovodstvenim politikama (u skladu sa MSFI-ma odnosno HSFI-ma) nisu ispravna budući da su izrađena na temelju odabranog kompleta zahtjeva tih standarda. Također se za takva izvješća ne može tvrditi da ne prikazuje istinite podatke već je pitanje jesu li sastavljene u skladu sa važećim standardima i poštujući računovodstvene politike. Sva ona financijska izvješća koja su sastavljena u skladu sa standardima i u skladu s tim standardima usvojenim računovodstvenim politikama mogu nositi ocjenu da su sastavljena sukladno svim relevantnim standardima i imaju visoku informativnu vrijednosti, pouzdanost i dosljednost, usporedivost i opreznost kao temeljnim načelima na kojima počivaju financijska izvješća jer je zastupljeno pravilo fer prezentiranja i istinitog prikazivanja.

Uvidom u financijska izvješća tvrtke „Braća Pivac d.o.o.“ vidljivo je kako se zalihe iskazuju u visini troška nabave ili neto ostvarive vrijednosti u ovisnosti o tome koja je vrijednost niža. Trošak nabave se utvrđuje metodom prosječnog ponderiranog troška dok se neto utrživa vrijednost procjenjuje kao cijena zaliha umanjena za sve troškove neophodne za realizaciju prodaje.

IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Mira Erceg

Matični broj studenta: 0055232808

Naslov rada: Utjecaj računovodstvenih politika na pokazatelje financijske analize na primjeru mesne industrije Braća Pivac d.o.o.

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

POPIS LITERATURE

KNJIGE I ČLANCI

Bartulović, M. (2013.): Regulatorni okvir financijskog izvještavanja. Split: Sveučilišni odjel za stručne studije

Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić i partneri, Zagreb

Brkanić, V. (2009) Bilančna kozmetika – dopuštena i nedopuštena "kreativnost" u financijskim i poreznim izvješćima. RRiF

Fijolić, M. (2013). Predaja godišnjih financijskih izvještaja.

Gulin, D. et al. (2003.): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

Jurić, Đ. (2015.): Posebnosti godišnjeg obračuna za 2014. u trgovačkoj djelatnosti, RRiF, XXV

Mesna industrija Braća Pivac d.o.o.: Odvojeno godišnje izvješće za poslovnu 2019. – preuzeto sa stranica FINA-e

Skupina autora (2014.): Računovodstvo poduzetnika, Zagreb, RRiF

Švigr, A. (2009.): Računovodstvene politike i njihov utjecaj na poslovni i porezni rezultat. Zagreb, Računovodstvo, revizija i financije, XIX,

Žager, K., i Žager, L. (1999.). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: MASMEDIA.

Žager, K., et al. (2008.): Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia.

INTERNETSKI IZVORI

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R1126&qid=1479373322950&from=HR>)

ZAKONI I PRAVILNICI

Hrvatski standard financijskog izvještavanja, NN 86/15

Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, NN 134/15

Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, pročišćeni tekst zakona, NN 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15

Zakon o porezu na dobit, pročišćeni tekst zakona, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, na snazi od 01.01.2017.

Zakon o računovodstvu, pročišćeni tekst zakona, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

Zakon o trgovačkim društvima, pročišćeni tekst zakona, NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19

POPIS SLIKA

Slika 1. Osnovne pozicije bilance	6
Slika 2. Dugotrajna imovina.....	7
Slika 3. Kratkotrajna imovina	7
Slika 4. Kapital i obveze	8
Slika 5. Struktura prihoda i rashoda	10
Slika 6. Struktura novčanih tokova	11
Slika 7. Relativni odnos računovodstvenih politika, poslovnih politika i upravljanja društvom	19
Slika 8. Vrednovanje financijske imovine	34

POPIS TABLICA

Tablica 1. Struktura prihoda definirana Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja.....	9
Tablica 2. Primjer linearne metode obračuna amortizacije.....	28
Tablica 3. Primjer degresivne metode amortizacije – aritmetički.....	29
Tablica 4. Primjer degresivne metode amortizacije – geometrijski	30
Tablica 5. Primjer funkcionalne metode – prema broju sati	31
Tablica 6. Primjer funkcionalne metode – prema broju proizvedenih proizvoda	31
Tablica 7. Komparacija iznosa amortizacije u ovisnosti o izboru metode.....	32
Tablica 8. Utjecaj odabrane metode amortizacije na dobit razdoblja	33
Tablica 9. Primjer vrijednosnog usklađenja s obzirom na kašnjenje naplate potraživanja.....	36
Tablica 10. Usporedba metoda obračuna zaliha.....	40

ŽIVOTOPIS

OSOBNJE INFORMACIJE

Mira Erceg

📍 Hećimovićeva 8, Zagreb, 10000, Hrvatska

☎ 021/674146 📠 099/4486879

✉ erceg2207@gmail.com

Spol Ženski | Datum rođenja 25/12/1986 | Državljanstvo Hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

2019. - **Elektra d.o.o.**
radno mjesto – ekonomist, Odjel za potporu
Izrada Gospodarskog plana za regionalni centar, analitičko gospodarstvo, SAP i HEP glavnoj knjizi, kontrola i slanje LPDV obrasca, zatvaranje knjig. mjeseca, zatvaranje poreza prigoda i troškova na kraju poslovne godine, izrada internih izvještaja
2018. - 2019. **Kadus d.o.o.**
radno mjesto – ekonomist, Odjel za potporu
Kontrola i slanje LPDV obrazaca, usklađivanje konta bruto bilance, kontrola bruto bilance i zatvaranje knjigovodstvenog mjeseca, zatvaranje poreza, prihoda i troškova na kraju poslovne godine
2017. - 2018. **Electus DGS d.o.o.**
radno mjesto – ekonomist, Odjel za potporu
knjiženje uplata po izvodima banke i vanjskih blagajni, provođenje kompenzacija i obavijesti o knjiženju, obračun kamata, pripremanje dokumentacije za ovrhe i utuženja te kontrola javnobilježničkih računa, usklađivanje proknjiženih stavaka sa glavnom knjigom, izrada internih izvještaja
2014. - 2017. **Turizam trgovina d.o.o.**
Radno mjesto – voditelj hotelskog osoblja
Poslovi vođenja hotelskog osoblja, računovodstveno – knjigovodstveni poslovi, knjiženje ulaznih i izlaznih računa, izvoda, kompenzacija, cesija, operativna podrška u financijama (e- bankarstvo), kontrola i usklađivanje sa poslovnim partnerima
2013. - 2013. **Solaris d.o.o.**
radno mjesto – recepcioner
Vođenje rada cjelokupnog prijema gostiju, pomoć hotelskim gostima tijekom boravka i obavljanje blagajničkih i mjenjačkih poslova
2012. – 2012. **Reverentia d.o.o.**
radno mjesto - voditelj hotelskog osoblja
Kontrola recepcijskog poslovanja, organizacija radnog vremena svih zaposlenika, narudžba i procjena narudžbe materijala za restoran, bar i odjel domaćinstva, suradnja sa ostalim službama u hotelu kao i drugim članovima lokalne zajednice, nadzor poslova vezanih za postizanje maksimalne zauzetosti hotela, briga o gostima, održavanje primjerenih standarda ponašanja, oblačanja, higijene
2011. – 2011. **Innecto d.o.o.**
radno mjesto – komercijalist
Unošenje ulaznih računa, vođenje evidencije ulaznih računa

OBRAZOVANJE I
OSPOSOBLJAVANJE

2019.-	Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić Specijalistički diplomski stručni studij – smjer Financijski menadžment
2005. - 2009.	Ekonomski fakultet Split Specijalistički stručni studij - smjer Turističko poslovanje
2001. - 2005.	Srednja škola Tin Ujević, Vrgorac, smjer ekonomski
1993. - 2001.	Osnovna škola Vrgorac, Vrgorac

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik Hrvatski

Ostali jezici	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski	B1	A2	A2	A2	A2

Komunikacijske vještine Komunikacijske vještine stečene prilikom rada s poslovnim partnerima.

Organizacijske / rukovoditeljske vještine Organizacijske vještine stečene prilikom vođenja hotelskog osoblja.

Digitalna kompetencija

	SAMOPROCJENA				
	Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik

- Rad u računovodstvenim programima Opera Opus, Synesis, Billing, SAP, HEP Glavna knjiga, FIN planiranje i ugovaranje